

บ้านโมเดลลงทุน 'สมาร์ทกริด' สานพ.ดึงเอกชนร่วมพัฒนา

สพย.ขอเวลา 6-12 เดือน
ศึกษารูปแบบการลงทุน

ทวารัฐ สุตะบุตร

กรุงเทพธุรกิจ ● สนพ.ศึกษาโมเดลลงทุนระบบสมาร์ทกริด เล็งดึงเอกชนร่วมหวังสร้างโอกาสให้ประชาชนกว่า 7,000 ครัวเรือนอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลสายส่งและติดตั้งข้อกฎหมาย มีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึงภายใน 3-5 ปี ด้านกองทุนอนุรักษ์ฯ ทุ่มงบราว 90 ล้าน นำร่องพัฒนาต้นแบบโมเดลกริดชุมชน ใน จ.ลำพูน เริ่มจ่ายไฟอย่างเป็นทางการเดือน มิ.ย.นี้ ก่อนวางแผนขยายผลทั่วประเทศ

นายทวารัฐ สุตะบุตร ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) เปิดเผยว่า สนพ.อยู่ระหว่างปรับปรุงแผนแม่บทพัฒนาโครงข่ายสมาร์ทกริดแห่งประเทศไทยปี 2558-2579 ให้สอดคล้องกับทิศทางการใช้พลังงานของประเทศและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจะต้องศึกษารูปแบบการลงทุนระบบสมาร์ทกริดที่เหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากตามแผนแม่บทปัจจุบัน กำหนดว่าในปี 2564 จะต้องมีการพัฒนาระบบโครงข่ายสมาร์ทกริดนำร่อง 3-5 พื้นที่ ซึ่งปัจจุบันการไฟฟ้าได้ทดลองทำแล้ว 1 โครงการที่ จ.แม่ฮ่องสอน ส่วนโครงการต่อไปยังต้องวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงพลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.)

นายทวารัฐ กล่าวต่อว่า ข้อมูลในปี 2560 พบว่าไทยมีครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ อยู่ที่ 33,656 ครัวเรือน หรือ 0.28% ของครัวเรือนไทย ซึ่งในจำนวนนี้มีอยู่ 24,652 ครัวเรือน ที่รอจัดเข้าโครงการขยายสายส่ง

แต่ยังเหลืออีก 7,114 ครัวเรือน ที่ติดปัญหาพื้นที่ป่าสงวนและพื้นที่เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งไม่สามารถลากสายไฟฟ้าเข้าไปได้ ดังนั้นพื้นที่เหล่านี้อาจจะพิจารณาเรื่องระบบไมโครกริด ที่เกิดจากผลิตไฟฟ้าใช้เองขึ้นในพื้นที่ที่อาจจะต้องผสมผสานเชื้อเพลิงทั้งพลังงานทดแทน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ (โซลาร์เซลล์) กับพลังงานฟอสซิล และระบบกักเก็บพลังงาน แต่รูปแบบการลงทุนระบบไมโครกริดและสมาร์ทกริดที่เหมาะสมนั้น ยังต้องศึกษารายละเอียดอีกกระยะ ทั้งขนาดของระบบและลักษณะของการลงทุนที่มีได้หลายรูปแบบ เช่น รัฐลงทุนเองทั้งหมด เอกชนลงทุนเองทั้งหมด หรือรัฐลงทุนร่วมกับเอกชน รวมถึงการเปิดให้ชาวบ้านในพื้นที่มีส่วนร่วมในการลงทุนด้วย

ทั้งนี้ เมื่อปี 2560 กองทุนเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานได้มอบงบประมาณราว 90 ล้านบาท ให้กับสมาคมพลังงานทดแทนเพื่อความยั่งยืน (สพย.) เพื่อดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนทุรกันดารขยายผลตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมพร้อมทั้งติดตั้งระบบต้นแบบไมโครกริดและวางระบบสายส่งไฟฟ้าชุมชนตามศักยภาพการใช้งานในแต่ละพื้นที่

โดยนำร่องโครงการที่ชุมชนบ้านผาด่าน ชุมชนบ้านแม่สะเงาะ และชุมชนบ้านปางผาง อ.แม่ทา จ.ลำพูน ซึ่งเป็นชุมชนที่ขาดแคลนระบบไฟฟ้าและประปา จึงเริ่มทำการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์แบบ Grid Interactive ขนาดกำลังติดตั้ง 102 กิโลวัตต์ พร้อมระบบกักเก็บพลังงาน ขนาดความจุ 307.20 กิโลวัตต์ต่อชั่วโมง และเสริมสร้างความมั่นคงของระบบไฟฟ้า ด้วยเครื่องกำเนิดไฟฟ้า พร้อมวางโครงข่ายไฟฟ้าชุมชน โคมไฟถนน และระบบสูบน้ำในแต่ละชุมชน ซึ่งช่วยให้ชุมชนจำนวน 365 ครัวเรือน มีไฟฟ้าและน้ำเพียงพอต่อความต้องการ โดยเริ่มจ่ายไฟฟ้าได้ในเดือน มิ.ย.นี้ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการตั้งไฟฟ้าจากโครงข่ายไฟฟ้าชุมชนเข้าสู่ครัวเรือนแต่ละหลังผ่านมิเตอร์ไฟฟ้า ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะใช้ไฟฟ้าได้ไม่เกิน 500 วัตต์

“การจะทำให้ระบบไมโครกริดมีความยั่งยืนนั้น เทศบาล สมาคมพลังงานทดแทนฯ และชาวบ้านในพื้นที่ จะต้องทำสัญญาประชาคมร่วมกันต่อไปเพื่อวางระบบบริหารจัดการรายได้นำมาใช้ดูแลบำรุงรักษาในระบบในระยะยาว รวมถึงการคิดอัตราค่าไฟฟ้าที่ชาวบ้านยอมรับได้” นายทวารัฐ กล่าว

นายสุวัจน์ ศรีแก้ว นายกสมาคมพลังงานทดแทนเพื่อความยั่งยืน กล่าว ว่า สมาคมขอติดตามประเมินผลโครงการนี้ราว 6 เดือน ถึง 1 ปี เพื่อนำมาวิเคราะห์รูปแบบการลงทุนระบบไมโครกริด และอัตราค่าไฟฟ้าที่เหมาะสมอีกครั้ง เบื้องต้นมองว่าหากจะเกิดความยั่งยืนได้ควรเป็นการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน แล้วให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม โดยผ่านการทำประชาคมในแต่ละพื้นที่